

ÉÉN
STERK
SOCIAAL
DUURZAAM
LIMBURG

Erik Gerits

Economie is de motor van een samenleving. Economie creëert welvaart en welzijn voor onze bevolking. De economie van Limburg heeft in het verleden al herhaaldelijk gesputterd, maar steeds heeft Limburg zijn veerkracht getoond en is onze provincie de crisis te boven gekomen.

ERIK GERITS

	Economie	83
1	OP WEG NAAR EEN TOEKOMSTGERICHT ECONOMISCH SYSTEEM VOOR LIMBURG	83
	1.1 De SALK-strategie als basis	84
	1.2 Sterke fundamenten	84
2	SPEERPUNTSECTOREN MET ONDERSCHIEDENDE SPECIALISATIES	86
3	ONDERNEMERSCHAP, DE KRACHTIGE MOTOR VAN DE LIMBURGSE ECONOMIE	89
	3.1 Ondernemerschap ondersteunen	89
	3.2 Creëren van hedendaagse ondernemingsomgevingen	92
4	VAN RETAIL NAAR STADSKERNECONOMIE	93
	4.1 Uitdagingen voor retail en horeca	93
	4.2 Retailer, horeca én lokale besturen steunen	93
5	ARBEIDSMARKT IN EVENWICHT	96
6	DRAAGKRACHTIGE LIMBURGSE REGIO'S	97
	6.1 Limburg als één regio: het Versterkt Streekbeleid	97
	6.2 Geconnecteerde regio	100
7	EUROPA WERKT IN LIMBURG	102
	7.1 subsidies gericht inzetten	102
	7.2 Interreg-programma's in uitvoering	103

BELEIDSDOMEIN

Economie

1 OP WEG NAAR EEN TOEKOMSTGERICHT ECONOMISCH SYSTEEM VOOR LIMBURG

Onze economie is een systeem dat gebaseerd is op ondernemerschap en de creatie van toegevoegde waarde. Een systeem dat welvaart en welzijn creëert voor individuen, voor gezinnen en voor de samenleving. Die samenleving staat als collectiviteit in voor de organisatie van onder meer onderwijs, zorg, infrastructuur, sport en cultuur. Kortom: het economisch systeem is voor een regio van wezenlijk belang.

Economie is een bijzonder complex systeem dat bestaat uit verschillende deelsystemen, die al dan niet en in meer of mindere mate met elkaar in interactie staan. Een systeem dat ingebed is in een lokale, regionale, internationale en wereldwijde context. Een systeem ook dat gevoed wordt door de samenleving. Want we hebben talent nodig om tot ondernemerschap te komen en ondernemingen succesvol te laten zijn. We hebben R&D nodig als basis van nieuwe of sterkere business. We hebben collectieve voorzieningen nodig, zoals verkeersinfrastructuur en een omgeving met veel potentieel, zoals een goede ligging, stedelijkheid, ...

Dé kernvraag? Op welke elementen van dat systeem moeten we inzetten om Limburg permanent op weg te zetten naar een sterk en toekomstgericht economisch systeem? De Limburgse economie heeft al herhaaldelijk gesputterd. Niet alleen door algemene economische crisissen, maar vooral ook door structuurproblemen in ons economisch weefsel.

We hebben al vaker plannen gemaakt voor de reconversie van Limburg en Limburg geraakte er telkens opnieuw bovenop. Maar we moeten kritisch en ambitieus durven blijven. Willen we een succesvolle economische regio zijn? Dan moeten we nog sleutelen aan die indicatoren die een graadmeter zijn voor economische duurzaamheid. Meer specifiek: onze productiviteit, jobratio, werkzaamheids- en scholingsgraad en de armoedestijging in een aantal regio's.

Een algemene succesformule voor de economische ontwikkeling van een regio bestaat niet. Er is geen economische strategie-gps die een regio naar economisch succes leidt. Een formule die op alle regio's toepasbaar is, is niet realistisch. Natuurlijk zijn er basisstrategieën die regio's hanteren om op maat van het potentieel van hun eigen regio succesvol te zijn. Daarom moeten we de strategieën die we in het verleden ontwikkeld hebben, de volgende jaren nog verder aanscherpen. Daarbij moeten we uitgaan van de sterktes van onze regio, van de kansen die we zien en het potentieel dat aanwezig is.

1.1 DE SALK-STRATEGIE ALS BASIS

Naar aanleiding van de sluiting van Ford heeft een expertenteam onder leiding van Prof. Dr. Herman Daems een grondige analyse van het Limburgs economisch weefsel gemaakt. Uit die analyse kwam een voorstel voor een economisch beleidskader voort. Dat gaf aan binnen welke sectoren en op welke domeinen Limburg het best initiatieven kan ontwikkelen. Het expertenteam gaf daarbij aan dat een verdere ontwikkeling van die strategie noodzakelijk is.

De Vlaamse overheid keurde een uitvoeringsplan goed dat gebaseerd was op concrete projecten, zodat we snel in actie konden komen. Dat uitvoeringsplan steunt op een partnerschap tussen Europa, Vlaanderen en het provinciebestuur. Samen engageren we ons om gezamenlijke projecten te financieren. We kunnen stellen dat het SALK-uitvoeringsplan ondertussen op snelheid zit. SALK heeft in Limburg een breed actie-engagement op gang gebracht. De eerste resultaten zijn zichtbaar, de job-terugval in Limburg is minder erg dan we gevreesd hadden, het aantal starters groeit, ... Maar de vooruitgang in de ontsluiting van Limburg blijft een probleem.

Een plan is een strategie voor de toekomst. Door te vaak van koers te veranderen, komen we niet tot stevige vooruitgang en sterke engagementen. Wij beschouwen het SALK-plan als een basisstrategie voor onze toekomst, die we periodiek actualiseren en waar nodig bijsturen. Ook het expertenteam gaf aan dat verdere ontwikkeling nodig is. Als provinciebestuur willen we dit proces op gang trekken en ondersteunen.

1.2 STERKE FUNDAMENTEN

In de verdere ontwikkeling van ons economisch beleid willen we structureel focussen op de volgende elementen:

- We willen onze speerpuntsectorbenadering verder ontwikkelen conform de SALK-strategie. Naast de algemene speerpuntontwikkeling denken we na over de specialisaties of strategische projecten die we kunnen uitwerken en over de manier waarop we kunnen excelleren in sectoren die hiervoor het potentieel hebben. Dat willen we inpassen binnen een breder beleid rond onder meer ondernemerschap, ruimte om te ondernemen en de arbeidsmarkt.
- We willen het economische beleid afstemmen op de stedelijke netwerkstructuur van Limburg. Daarbij zorgen we via de uitbouw van een nieuw streekbeleid voor economische draagkracht in alle Limburgse deelregio's.
- We willen een sterke economische ontwikkelingsorganisatie uitbouwen die ingebed is in een ruimere economische ontwikkelingsstructuur voor Limburg. Want om regionale economische ontwikkeling te stimuleren, hebben we echt behoefte aan zo'n sterke organisatie. Die moet een duidelijke positie en taakstelling krijgen en zo slagkracht creëren om een beleid te ontwikkelen en om beleid te vertalen in acties met impact.

Evoluties in de taakstelling tussen Vlaanderen en de provincies hebben geleid tot een verzwakking van de positie van de Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij Limburg (POM). De afwezigheid van een krachtige economische ontwikkelingsorganisatie heeft impact gehad op de manier waarop de provincie de afgelopen jaren haar economisch beleid heeft kunnen voeren én op de rol die de POM en de provincie gespeeld hebben in de aanpak van de sociaaleconomische uitdagingen waarvoor onze regio staat.

We zijn ervan overtuigd dat het stedelijk en economisch weefsel van Limburg een krachtige organisatie vereist op het niveau van onze regio. We willen de werking van de POM dan ook vernieuwen, complementair aan de belangrijke rol die LRM opneemt voor Limburg. Hierdoor moeten we een slagkrachtige structuur creëren, die een performante rol opneemt in de ondersteuning van de ontwikkeling van verscheidene speerpuntsectoren, in de realisatie van strategische hefboomprojecten, in de creatie van ruimte om te ondernemen en in de stimulering en ondersteuning van economische samenwerkingen op streekniveau.

2 SPEERPUNTSECTOREN MET ONDERSCHIEDENDE SPECIALISATIES

Als we het SALK-plan vanuit een sectoraal oogpunt bekijken, is het heel breed. Dat was nodig om het potentieel van zo veel mogelijk Limburgse sectoren tot ontwikkeling te brengen en zo jobs te creëren. De expertengroep heeft een twaalftal speerpuntsectoren geselecteerd waarbinnen we initiatieven uitgewerkt hebben.

Het provinciebestuur is momenteel een financiële en inhoudelijke partner in de realisatie van een aantal projecten in speerpuntsectoren. Die projecten zijn in uitvoering en lopen door in 2017.

- EnergyVille: hefboomproject voor de speerpuntsector “energy business”
- Logistiek Platform Limburg: clusterplatform voor logistieke ontwikkeling
- LifeTechValley en het innovatieve klinische onderzoeksprogramma “Limburg Clinical Research Program”: platformwerking binnen de sector van healthcare
- Agropolis: hefboomproject voor een innovatieve en duurzame land- en tuinbouw
- pcfruit: kennis- en onderzoekscentrum voor de fruitsector
- Flanders’ Bike Valley: open innovatiecluster voor fietsgerelateerde activiteiten
- Bouwcampus: trekker voor een bouwcluster gericht op innovatie, duurzaamheid en energie-efficiëntie

Het projectenplan loopt tot 2018-2019. Dat betekent dat we nu al werk moeten maken van de manier waarop we de SALK-strategie in de toekomst gaan voortzetten. Daarbij moeten we nagaan hoe we het bredere sectorale beleid verder willen vormgeven. Tevens moeten we onderzoeken in welke speerpuntsectoren er potentieel is om tot specialisatie te komen en hiervoor strategische hefboomprojecten bepalen en ontwikkelen.

We kunnen in Limburg niet excelleren in alle speerpuntsectoren die het SALK-plan opsomt. Dat betekent dus dat we zullen moeten onderzoeken in welke sectoren we kunnen doorgroeien naar een onderscheidende positie.

Als provinciebestuur trekken we in 2017 een proces op gang met experts, ondersteund door deskundige procescapaciteit. Zij zullen onderzoeken in welke sectoren bijkomende initiatieven moeten ontwikkeld worden en welke sectoren het potentieel hebben om door te groeien naar een onderscheidende specialisatie. Voor die sectoren willen we komen tot een clusterwerking: een “samenwerkend leiderschap” tussen ondernemers, overheid, economische ontwikkelingsorganisaties, kennisinstellingen en universiteiten. Zo kunnen we koppelingen maken met het Europees en Vlaams beleid en aansluiting zoeken met het aanwezige potentieel in omliggende regio’s, zoals de ELAt-regio en Antwerpen. Bij het uitrollen van het speerpuntsectorenbeleid zullen we ook aandacht besteden aan het ontwikkelingspotentieel van de Limburgse deelregio’s.

Hoe gaan we die ontwikkeling steunen? Door het bundelen van expertise en het inzetten van deskundigen, door de clusterwerkingen te ondersteunen en strategische hefboomprojecten te ontwikkelen. Het is onmogelijk om in 2017 die analyse voor alle sectoren te maken. We kiezen ervoor om verder te werken aan de logistieke cluster via het Logistiek Platform Limburg en starten met de maakeconomie, de energiesector en agrofood. We onderzoeken daarbij ook de cross-overmogelijkheden tussen die sectoren en nemen ICT mee als een onderliggende enabling technology.

3 ONDERNEMERSCHAP, DE KRACHTIGE MOTOR VAN DE LIMBURGSE ECONOMIE

Economie is gebaseerd op ondernemerschap. Op mensen die business zien, producten en diensten ontwikkelen, ze op de markt brengen, laten groeien en daarbij risico's nemen. Het economisch speelveld wordt almaar concurrentiëler en mondialer. Dus vergt ondernemerschap een veelzijdige kennis, inzichten en vaardigheden. Dat geldt zowel voor startende als voor gevestigde ondernemingen.

3.1 ONDERNEMERSCHAP ONDERSTEUNEN

Alle economische analyses zijn het erover eens: Limburg heeft meer ondernemerschap nodig. We hebben vooral meer innovatief ondernemerschap nodig en meer ondernemingen die de internationale markt opzoeken. Maar vaak ontbreekt het zelfstandige ondernemers aan capaciteit, inzicht en middelen om nieuwe businessopportunities te detecteren en te valoriseren op het vlak van innovatie en export. Limburg moet ondernemers ondersteunen die de uitdaging en het risico van ondernemen aangaan.

Deels onder impuls van het SALK-plan is er een breed gamma van ondernemerschapsacties tot ontwikkeling gekomen. Die acties gaan uit van verschillende actoren: economische ontwikkelingsorganisaties, werkgeversorganisaties en opleidingsinstellingen. Dit heeft geleid tot een echte ondernemersdynamiek in Limburg. De komende drie jaar werken we hieraan voort en zijn we partner in het uitrollen van een intensief matrixprogramma met een totaalbudget van 6,5 miljoen euro. We ondersteunen het partnerschap tussen het Ondernemersplatform Limburg, de Limburgse werkgeversorganisaties (Voka, UNIZO, VKW en Boerenbond), de sectorfederaties Confederatie Bouw en Agoria, het Innovatiecentrum Limburg en kennisinstellingen. Het doel? De Limburgse competitiviteit versterken. We combineren daarvoor horizontale acties zoals exportstimulering en een valorisatie van het groeipotentieel van kmo's. We beogen een sterkere transfer van kennis en onderzoek naar ondernemerschap, met sectorgerichte projecten in onder meer de zorgeconomie, land- en tuinbouw, logistiek en maakeconomie. De provincie volgt dat actieprogramma actief op en verleent financiële ondersteuning.

We zijn verheugd om te zien dat er zich coördinatieplatformen gevormd hebben. Voor starters neemt LRM het voortouw in Limburg Startup. Het ondernemersplatform coördineert de innovatie-initiatieven van gevestigde ondernemingen. Locate in Limburg coördineert de inspanningen in verband met acquisitie en ontwikkelt een eigen sectoraal acquisitieprogramma. De provincie ondersteunt de werking van die coördinatieplatformen.

Start-ups en jonge ondernemingen versterken

Ook ondersteunen we het ondernemerschap via een aangepast infrastructureel kader. De voorbije jaren zijn in onze provincie verschillende themagerichte incubatoren gerealiseerd. Limburg Startup (LSU) bouwt in samenwerking met gemeenten en andere partners een Limburgs incubatorennetwerk uit, zet in op een sterkere coaching en begeleiding van innovatieve starters en jonge ondernemingen in hun initiële groeifase en stemt die af op Limburgse initiatieven rond startersbegeleiding. Ook hier is de provincie een inhoudelijke en financiële partner. In 2017 willen we het infrastructurele kader voor starters optimaliseren. We gaan na of de bedrijventra centra een meer hedendaagse rol kunnen spelen.

Het jaar 2016 lijkt voor Limburg een recordjaar te worden van het aantal startende ondernemingen. Die voldoende grote instroom van starters is cruciaal voor de groei van ons economisch weefsel. We moeten die sterke startersdynamiek op niveau houden door ook aandacht te besteden aan de andere kant van de startersmedaille. Dat wil zeggen: het aantal faillissementen proberen terug te dringen. Limburg kent de snelste daling in het aantal faillissementen, maar tot eind september moesten we er toch zo'n 500 noteren.

Tegelijk stellen we vast dat heel wat jonge ondernemingen worstelen met hun doorgroei. Uit gesprekken met experts, ondernemerscoaches, curatoren en handelsrechters komen telkens dezelfde elementen naar boven: een goed onderbouwd businessplan, een sterke combinatie van ondernemerschaps- en managementcapaciteiten en een doorgedreven kennis van de markt en de marktbenadering zijn essentieel om een onderneming te laten slagen én te laten groeien.

Als provincie zullen we – in samenspraak met de Limburgse actoren die op dat terrein actief zijn – een instrument ontwikkelen waarop jonge ondernemers een beroep kunnen doen en waarbij ze zich kunnen laten adviseren en ondersteunen door experts op het vlak van businessmodelontwikkeling en marktbenadering. We lanceren ook calls voor gespecialiseerde trainingen voor ondernemers in het kader van het GTI-ESF-programma. We willen hiermee voor relevante actoren ruimte creëren bij de uitrol van versterkende acties.

Daarnaast werken we een nieuw subsidiereglement uit om innovatief ondernemerschap te stimuleren. De doelstelling? Het financiële risico voor zelfstandige ondernemers en kmo's bij langdurige innovatietrajecten beperken. We doen dat door steun te bieden bij haalbaarheidsstudies en het inschakelen van innovatieadviesdiensten.

Focus op creatief en cross-sectoraal ondernemen

Met het nieuwe EFRO-project “Creative Limburg Fast Forward” zetten we in op creatief en cross-sectoraal ondernemen. Binnen het creatief ondernemen focussen we vooral op het ontwerpend denken – dat eigen is aan creatievelingen – en de manier waarop zij nieuwe oplossingen vinden voor hedendaagse uitdagingen. De komende twee jaar leggen we een duurzame brug tussen ondernemers en creatievelingen om creatieve cross-overinnovaties te ontwikkelen. De basis hiervoor zijn de resultaten van Innovatie & Design Euregio (IDE), die tot stand kwamen met Vlaamse steun, in partnerschap met de steden Hasselt en Genk en de kennisinstellingen UHasselt, PXL en UCLL.

Steun voor ondernemerschapseducatie

Naast dat nieuwe beleid bieden we als provincie ook verder onze ondersteuning aan ondernemerschapseducatie en -stimulering. Dat doen we als partner in de Vlajo Mini-ondernemingen, waarbij elk jaar 500 jongeren van het ondernemerschap proeven. Ook de projecten van JCI Limburg – zoals de jaarlijkse award, [18-28] en The Jobdate – kunnen rekenen op onze steun, omdat ze kandidaat-ondernemers inspireren.

3.2 CREËREN VAN HEDENDAAGSE ONDERNEMINGSOMGEVINGEN

Om ondernemerschap te stimuleren is fysieke ruimte nodig. Ruimte die aangepast is aan de behoeften van de verschillende categorieën van ondernemingen en die rekening houdt met evoluties in de behoeften van ondernemersomgevingen. De beschikbaarheid van ruimte om te ondernemen is een troef voor Limburg die we optimaal moeten benutten. Als ontwikkelingsbasis en als aantrekkingskracht voor ondernemerschap. De ontsluiting van die ondernemingszones is nog altijd niet overal optimaal.

De kerntaak van POM Limburg? De ruimte voor ondernemerschap managen waarover Limburg beschikt. POM Limburg ondersteunt de werking van de provincie op het vlak van ruimtelijke planning en de ontwikkeling van zones door een adviserende en ondersteunende rol te spelen in de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen en infrastructuur. Die opdracht zal POM Limburg verder versterken met de volgende acties:

- We starten een managementsysteem voor bedrijventerreinen. Zo beschikt de POM over een actueel overzicht van de Limburgse bedrijventerreinen en bedrijfsinfrastructuren, met onder meer de bezettingsgraad, onbenutte en vrije percelen, kwaliteitsparameters en CO₂-inspanningen. Dat allemaal gelinkt aan bijvoorbeeld de evoluties in behoeften en de voorwaarden.
- We volgen de economische ruimtebehoefte in Limburg en de Limburgse deelregio's op, vertalen die naar ruimtelijke en infrastructurele beleidskaders én geven ondersteuning bij het opstellen van ruimtelijke plannen.
- We houden de online-informatie over bedrijventerreinen en infrastructuren up-to-date. Zo ondersteunen we ondernemers die op zoek zijn naar ruimte en kunnen we helpen bij vragen rond vestigingslocaties en acquisitie.
- We ondersteunen lokale besturen bij de planning, de ontwikkeling en het beheer van bedrijventerreinen en infrastructuren.
- We onderzoeken de haalbaarheid om een collectieve parkmanagementservice uit te bouwen voor het beheer van Limburgse bedrijventerreinen.
- We participeren, waar nodig, in de ontwikkeling van collectieve infrastructuren voor de huisvesting van ondernemingen. Op dit moment participeert POM Limburg bijvoorbeeld in de nv Bedrijvencentra Limburg, nv Wetenschapspark Limburg, nv Campus EnergyVille en nv BIP. We evalueren die participaties in 2017 en nemen nieuwe participaties in overweging op basis van hun innovatiekracht, hun toegevoegde waarde en hun aansluiting bij het Limburgse speerpuntbeleid.

4 VAN RETAIL NAAR STADSKERNECONOMIE

De Limburgse retail is en blijft een economisch speerpunt voor onze provincie. Limburg telt vandaag bijna 16 000 commerciële panden. De retailsector zorgt daarmee in onze provincie voor de tewerkstelling van meer dan 28 000 mensen, in loondienst of zelfstandig verband.

4.1 UITDAGINGEN VOOR RETAIL EN HORECA

De sector van de detailhandel zit in een transitiefase en staat voor grote uitdagingen. De leegstand in de centra van steden en gemeenten is hiervan het zichtbare bewijs. De verschillende oorzaken? Door de opmars van e-commerce neemt het belang van omnichannel verkoop toe. Gewijzigde consumptietrends en de aandacht voor shopping- en winkelbeleving vragen een nieuwe aanpak op het vlak van marketing, klantenbenadering, winkelorganisatie en winkelrichting. Zeker voor periodieke en uitzonderlijke goederen is klantenbinding een vlottend gegeven geworden. Winkelbeleving kan één van de grote troeven van de detailhandel zijn in de hedendaagse competitieve marktsituatie. Hetzelfde geldt voor de horeca.

Sfeer, merkbeleving en unieke retail- en horecaconcepten moeten een samenspel vormen om zo de klantenbinding en aantrekkingskracht van de Limburgse retail en horeca te verbeteren. Klantenbinding is trouwens niet alleen een zaak van de individuele retailer of horeca-uitbater. Het is de interactie tussen de collectiviteit van het aanbod en de sfeer van de publieke ruimte die het winkelen van de toekomst bepaalt. Kortom: een gedeelde verantwoordelijkheid voor individuele retailers, handelsverenigingen en lokale overheden. De provincie wil op die uitdagingen ingaan door een beleid te voeren dat zowel retailers en horeca-uitbaters als lokale besturen ondersteunt.

4.2 RETAILER, HORECA ÉN LOKALE BESTUREN STEUNEN

We willen een ondersteunende rol spelen door masterclasses te organiseren in overleg met experts, kennisinstellingen en sectororganisaties. Met tips en tricks, leertrajecten, advies en inspirerende voorbeelden – eventueel toegespitst op specifieke branches – bieden we een antwoord op hedendaagse retailuitdagingen. We versterken dus de ondernemerscompetenties, maar zetten ook in op een goede marktpositie. Zo verbeteren we de succesratio én stimuleren we retailers die initiatieven ontwikkelen rond nieuwe tendensen. Retailers en horeca kunnen ook gezamenlijke initiatieven opzetten.

We beseffen dat de belevingskwaliteit van de publieke ruimte de shoppingbeleving sterk beïnvloedt. Het onderscheidende aanbod van de winkels moet dan ook afgestemd zijn op de troeven van de gemeente of regio. Daarbij speelt de branding van die gemeente of regio mee en bij uitbreiding de branding van de provincie.

Vanaf 2017 wil de provincie samen met de Limburgse gemeenten en lokale handelsverenigingen stappen vooruitzetten door:

- aantrekkelijke en wervende retail- en horecaomgevingen te realiseren in gemeenten, mét een bovenlokale functie
- een haalbaar voorzieningenniveau uit te bouwen voor de gemeenten, met een uitgesproken lokaal verzorgingsniveau
- de interactie tussen platteland en stedelijke netwerken te verbeteren.

Hoe realiseren we dat? We maken gespecialiseerde expertise beschikbaar voor de gemeenten. Via die expertise krijgen de Limburgse gemeenten ondersteuning bij de ontwikkeling van innovatieve retailomgevingsconcepten en bij de transitie van stedelijke detailhandel naar stads-kerneconomie. Naast die inhoudelijke ondersteuning kunnen de gemeenten via een nieuw subsidiereglement uit een menu van gesubsidieerde acties kiezen. Het doel? Dynamische en vitale handelsomgevingen uitbouwen.

Binnen dat traject spelen we de gemeenten niet concurrentieel tegen elkaar uit. We streven naar kennisdeling, afstemming en complementariteit via een lerend netwerk tussen de gemeenten. Dat werken we uit op basis van de twee goedgekeurde EFRO-detailhandelsprojecten van de steden Hasselt en Genk.

Voor het lokale detailhandelsbeleid is een goede monitoring van vraag en aanbod essentieel. Ook in 2017 krijgt elke gemeente gratis toegang tot de gespecialiseerde databank Locatus. We actualiseren de feitenfiches. En met het RetailCompass kunnen marktruimteberekeningen gemaakt worden. Zo kunnen gemeenten de impact van nieuwe handelsvestigingen goed inschatten.

5 ARBEIDSMARKT IN EVENWICHT

De Limburgse arbeidsmarkt evolueert in positieve zin. Onze werkloosheidsgraad heeft na de sluiting van Ford niet de vormen aangenomen die we gevreesd hadden. Toch ligt de Limburgse werkloosheid – in het bijzonder die van enkele specifieke regio’s – nog hoger dan in de rest van Vlaanderen. Ook onze werkzaamheidsgraad is lager dan het Vlaamse gemiddelde en ligt dan ook nog te ver van de Europese doelstelling.

De VDAB is regisseur van de arbeidsmarkt en ontwikkelt – zelf of via opdrachten aan derden – een breed aanbod aan arbeidsmarktdiensten en inschakelingsprogramma’s. Steden en gemeenten hebben de taak om lokale of regionale arbeidsmarktplannen op te maken die afgestemd zijn op de behoeften van de stad, gemeente of regio en op de sociale economie.

Onze vaststellingen:

- Steden en gemeenten krijgen een rol toebedeeld in het arbeidsmarktbeleid en kunnen zich verenigen in lokale werkgelegenheidsplatformen en sociale-economiefora. Maar ze komen er vaak niet toe om de vinger op de wonde te leggen en samen een eigen strategie te ontwikkelen die synergetisch is met de strategie van de VDAB.
- Bepaalde regio’s kampen met een hardnekkige problematiek van ongekwalificeerde instroom in de arbeidsmarkt. Het gevolg is een moeilijk bemiddelbare doelgroep, die vooral – maar niet alleen – uit jongeren bestaat.
- Werkgevers uiten vaak de bekommernis dat ze moeilijk technisch gekwalificeerde medewerkers vinden.

Vanuit die vaststellingen leggen we als provincie onze economische beleidsfocus op de volgende punten:

- Aansluitend bij het nieuwe streekbeleid ondersteunen we de regio’s om actieprogramma’s op te maken die inspelen op de arbeidsproblematiek van de regio. We cofinancieren de acties die de regio’s hierrond uitvoeren. In 2017 gaat onze bijzondere aandacht uit naar het Maasland. We trekken middelen uit om regionale arbeidsmarktprogramma’s te ontwikkelen.
- We stimuleren en ondersteunen de ontwikkeling van nieuwe methodieken en projecten die de arbeidsmarktproblematiek van bijzonder moeilijk bemiddelbare doelgroepen aanpakken, zoals jongeren uit risicogroepen.
- We cofinancieren arbeidsmarktinschakelingsprogramma’s, vooral voor jongeren in de derde graad van het BSO en TSO. Ook hier gaat onze bijzondere aandacht naar jongeren die tot de risicogroepen behoren.
- We stimuleren ondernemingen om hun aanwervingsbeleid meer verscheiden te maken en zo kansen te geven aan doelgroepwerknemers met een moeilijker toegang tot jobs.

Om die acties te realiseren, benutten we maximaal de middelen die het GTI-ESF-programma van SALK uittrekt. We maken ook gebruik van de cofinancieringsmiddelen die in de regio aanwezig zijn en we reserveren een provinciale cofinanciering.

6 DRAAGKRACHTIGE LIMBURGSE REGIO'S

In het verleden organiseerden RESOC en SERR het streekbeleid, en dat onder de koepel van ERSV. Om verschillende redenen bleek dat geen succesvolle werking. Vlaanderen heeft vorig jaar beslist om de werking van het streekbeleid anders te organiseren. De regio's kregen de vraag om via het Versterkt Streekbeleid opnieuw na te denken over de organisatie van het streekbeleid. Een beleid waarbij steden en gemeenten in samenwerking met de provinciebesturen, sociale partners en Vlaanderen tot een impactvollere werking komen.

Los van die Vlaamse vraag wil ook Limburg meer aandacht schenken aan de regio's die moeilijk een duurzame aansluiting vinden bij de economische ontwikkeling van Limburg. Die aansluiting hangt nauw samen met de leefbaarheid van die regio's. Die is dan weer gebaseerd op een gezonde bevolkingmix. Zo'n mix is alleen mogelijk als de regio's attractief zijn en een sterk economisch en stedelijk aanbod hebben.

De uitdaging voor Limburg? Het economische ontwikkelingspotentieel van de deelregio's scherpstellen en dit potentieel vervolgens vertalen in strategische hefboomstrategieën en projecten. Daarbij moeten we ook achterhalen hoe we de leefbaarheid van een aantal regio's en kernen als aantrekkelijke woonomgeving kunnen versterken.

6.1 LIMBURG ALS ÉÉN REGIO: HET VERSTERKT STREEKBELEID

Limburg kiest voor de positionering van Limburg als één regio met vijf deelregio's en regio-overschrijdende hefboomprojecten en samenwerkingsverbanden. We kiezen bewust voor één regio, omdat een schaalniveau van minimaal 800 000 inwoners voldoende kritische massa biedt om impactvolle functies te ontwikkelen. Limburg heeft ook geen grootstedelijk gebied met daar rond een netwerk van kleinere steden die afgestemd zijn op dat grootstedelijk gebied. Het Limburgs stedelijk weefsel vereist dus de benadering van Limburg als één geheel. Het Limburgse dossier "Versterkt Streekbeleid" kreeg eind juni 2016 goedkeuring van Vlaanderen. 39 Gemeentebesturen hebben de intentie om toe te treden tot dat Versterkt Streekbeleid. Ook de sociale partners ondersteunen deze samenwerking.

Het Versterkt Streekbeleid wordt op dit moment uitgebouwd via de bestaande structuur van ERSV. Dit is in afwachting van een nieuw bestuurlijk model dat de sociaaleconomische agendabepaling tussen steden, gemeenten en provincie organiseert. Die samenwerking kreeg de werktitel LIRES: Limburgse Regionale Economische Samenwerking.

Voor de provincie is de uitbouw van het Versterkt Streekbeleid of LIRES een belangrijk beleids-thema. Want dat thema vormt de basis voor een draagkrachtig Limburg. Via het Versterkt Streekbeleid bundelen we de bestuurlijke agenda en de ontwikkelingscapaciteit van steden, gemeenten en provincie in één regionale ontwikkelingsaanpak voor Limburg.

De provincie helpt mee om het Versterkt Streekbeleid uit te bouwen en ondersteunt de werking. We doen dat door:

- de rol van voorzitter van het Versterkt Streekbeleid op te nemen (taak van de gedeputeerde die bevoegd is voor Economie)
- financiële ondersteuning te verlenen om het team te installeren en experts aan te stellen, en dat zowel om het regiobeleid en de strategische hefboomprojecten uit te werken als om een nieuw bestuurlijk organisatiemodel voor het streekbeleid uit te tekenen dat rekening houdt met de specifieke Limburgse context
- een strategisch hefboomfonds voor de regio's te installeren
- dwarsverbanden helpen te leggen tussen de regio's en de verschillende provinciale beleidslijnen op het vlak van speerpunten, ondernemerschap, retail, stadskerneconomie en arbeidsmarkt
- de secretariaatsfunctie van de SERR als overlegorgaan tussen de sociale partners op te nemen.

6.2 GECONNECTEERDE REGIO

Connectiviteit is van wezenlijk belang voor een optimaal functionerende, economische regio. Het gaat dan in de eerste plaats over multimodaal bereikbaar zijn. Het goederen- en personenverkeer moeten vlot verlopen over de economische knooppunten en de interactie tussen woonkernen en economische knooppunten moet optimaal zijn. Zo hebben we een sterke basis voor een goed functionerende arbeidsmarkt. Tegelijk gaat connectiviteit over digitale verbondenheid, over de ontwikkeling van Limburg als smart region en over kennisconnectiviteit met omliggende regio's.

Vanuit onze economische invalshoek bieden we via POM/ERSV Limburg deze ondersteuning aan:

- beleidsondersteuning bij de uitbouw van economische mobiliteitsinfrastructuren
- onderzoek over welke bijdrage we kunnen leveren aan een sterkere digitale connectiviteit en de uitbouw van Limburg tot smart region
- nagaan welke interessante verbindingen we kunnen maken met kenniscentra in de ELAt- regio (in het kader van de uitbouw van specialisaties binnen het speerpuntenbeleid).

7 EUROPA WERKT IN LIMBURG

In 2017 is het precies dertig jaar dat Limburg Europese subsidies kan gebruiken voor de socio-economische ontwikkeling. Die middelen zijn de voorbije drie decennia ingezet om verschillende projecten te realiseren. Via meer dan 2 000 projecten hebben we ruim een half miljard euro Europese subsidies geïnvesteerd in Limburg. De Vlaamse en provinciale cofinanciering en de inzet van eigen middelen van promotoren en projectpartners heeft geleid tot een gecumuleerd investeringsbudget. Daarmee hebben we de transitie van ons sociaaleconomisch DNA definitief ingezet en hebben we welvaart en welzijn in onze provincie gecreëerd.

7.1 SUBSIDIES GERICHT INZETTEN

De inzet van de Europese subsidies blijft de komende jaren nodig om de economische omschakeling van monocultuur naar een gediversifieerd economisch systeem voort te zetten. Onze provincie kan in het kader van het EFRO-programma 2014-2020 gebruikmaken van de bijkomende specifieke budgettaire enveloppe van de “geïntegreerde territoriale investering” (GTI).

Dankzij een budget van 43,3 miljoen euro kunnen we de grotere SALK-hefboomprojecten versneld uitvoeren en kunnen we sterker inzetten op bestaande behoeften. Voorbeelden zijn EnergyVille, Flanders Make, de projecten om innovatief en internationaal ondernemerschap te ondersteunen, de T2-campus, de Bouwcampus en de projectvoorstellen rond toeristisch ondernemerschap. Daarnaast willen we ook een provinciaal incubatorennetwerk, een starters community en een innovatief healthcareproject uitbouwen.

Voor de inzet van die Europese middelen bereiden we in overleg met VDAB Limburg en het ESF-Agentschap projectoproepen voor. Hun doel? Innovatieve arbeidsmarktprojecten uitwerken en projecten ontwikkelen om de competenties van werkzoekenden en ondernemers te versterken. Die projecten vullen de reguliere werking aan en worden uitgevoerd in de Limburgse subregio's met de grootste behoeften.

Het provinciale EFRO-contactpunt zal de Limburgse promotoren begeleiden in hun projectvoorbereiding en in het besluitvormingstraject. Dat contactpunt heeft in het kader van het reguliere EFRO-programma een specifieke opdracht rond sensibilisering, informatieverstrekking, begeleiding en ondersteuning.

Daarnaast bestaat de mogelijkheid om provinciale cofinanciering aan te vragen voor projectvoorstellen die naadloos aansluiten bij de SALK-strategie. In het reguliere programma zijn 38 projectoproepen gelanceerd. Er kwamen in totaal 209 projectvoorstellen, waarvan 25 met een Limburgse promotor. Bovendien zijn er verschillende projectvoorstellen met een brede Vlaamse werking ingediend. De detailhandelsprojecten van de steden Hasselt en Genk, de projecten rond studentensteden en de LED-werking van PXL en UCLL zijn in uitvoering. Over verschil-

lende andere ingediende projectvoorstellen moet de managementautoriteit, ingebed in het Agentschap Innoveren en Ondernemen, nog een beslissing nemen.

7.2 INTERREG-PROGRAMMA'S IN UITVOERING

De uitvoering van de grensoverschrijdende Interreg-programma's – meer specifiek de Euregio Maas-Rijn en de Grensregio Vlaanderen-Nederland – loopt op kruissnelheid. Ook hier biedt de provincie gespecialiseerde ondersteuning voor de Limburgse actoren in hun projectvoorbereiding en hun zoektocht naar een grensoverschrijdend partnerschap. Een provinciale financiering is ook hier een mogelijkheid, op voorwaarde dat de projecten een versnelling en verdieping geven aan de economische ontwikkelingsstrategie.

In het verlengde van de Interreg-programma's onderzoeken we de kansen voor vernieuwde bilaterale grensoverschrijdende partnerschappen met de omliggende regio's (Nederlands-Limburg, Noord-Brabant, Vlaams-Brabant, Antwerpen). Dat doen we met het oog op een economische samenwerking die past in het economisch clusterbeleid.

In het Europese beleid zet het voorlichtingscentrum Europe Direct zijn werking voort met een gespecialiseerde en intensieve dienstverlening naar het onderwijs. Vanaf volgend jaar organiseert het centrum ook meer publieksgerichte activiteiten over actuele Europese topics.

COLOFON

EEN UITGAVE VAN

De deputatie, Herman Reynders, gouverneur-voorzitter;
Frank Smeets, Ludwig Vandenhove, Igor Philtjens,
Erik Gerits, Jean-Paul Peuskens, Inge Moors, gedeputeerden
en Renata Camps, provinciegriffier.

REDACTIE

Inge Verheyen, Daphne Tubée, Ilse Dalemans, Peter Nies,
Ivo Bourguignon, Britta Mulleners, Sara Reymen - copywriter

COÖRDINATIE

Informatie en Communicatie, provincie Limburg

GRAFISCHE ONTWERP, TYPOGRAFIE

Hilde Winters – Grafische Producties,
Informatie & Communicatie, provincie Limburg

VORMGEVING, ZETWERK

Dion Boodts – Grafische Producties,
Informatie & Communicatie, provincie Limburg

FOTOGRAFIE

Robin Reynders – Grafische Producties, provincie Limburg (p. 14-15, 20,
22-23, 25, 27, 30-31,36, 40, 44, 52-53, 96-97, 101, 104-105, 109, 112, 115, 122-123,
133, 136, 138), Jan Castermans/Razzi (p. 19, 69), Luc Daelemans (p. 58-59,
73), Kristof Vrancken (p. 63), Chris Grouwels (p. 64), Paul Reinguin (p. 80-
81), Nathalie Belmans (p. 85), Paul Delaet (Fotografisch Atelier) (p. 88),
Renaat Nijs (p. 95), Hans Put (p. 118)

DRUK & AFWERKING

Drukkerij Paesen – Opglabbeek

OPLAGE

500 ex.

D/2016/5.857/075

